

Priročnik za pisce strokovnih besedil

G Priročnik za pisce strokovnih besedil

ZNANSTVENI APARAT

Boris Kobeja

Boris Kobeja · *Priročnik za pisce strokovnih besedil: znanstveni aparat*
Strokovni recenzent · prof. dr. Miran Hladnik
Izdala in založila · Visoka šola za management v Kopru, september 2001
Zanjo · mag. Nada Trunk Širca
Oblikovanje in stavek · Alen Ježovnik
Tisk · Tiskarna Vek Koper
© Visoka šola za management v Kopru, 2001
CIP – Kataložni zapis v publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
001.818
KOBEJA, Boris
 Priročnik za pisce strokovnih besedil : znanstveni aparat /
Boris Kobeja. - V Kopru: Visoka šola za management, 2001
ISBN 961-6268-63-5
COBISS-ID 114329344

Priročniku na pot

Čeprav smo Slovenci z delom svoje narave strastno zavezani formalnemu in pogosto tudi formalističnemu presojanju reči, ki je med drugim našlo ustrezní izraz v pisanju in izhajanju množice slovníc v naši kulturni zgodovini, je sceno strokovnega pisanja dolgo obvladovala precejšnja oblikovna poljubnost. Zdi se, da so nastanek standardov vse preveč ovirale visoke ocene, ki smo se jih v času šolanja naučili prisojati sosednjemu področju, leposlovju, oz. – kakor bi danes rekli – ustvarjalnemu pisanju. Lepota literarnega izraza je bila tako močan ideal, da so se mu zapisali in se mu želeli približati (nekateri uspešno, drugi pač nebogljenó) tudi številni strokovni pisci. K ustvarjalnosti sodi inovativnost, ta pa se slabo počuti v svetu slovnícnihi, stilističnihi, kompozicijskih in drugih pravil ter algoritmov. Klic po esejistični poljubnosti je bil posebno močan v humanistiki in ker je imela humanistika v sistemu nacionalnih panog posebno ugledno mesto in s tem povezano samozavest, je vplivala tudi na druge stroke. Zato me je v času bivanja v ZDA pred skoraj dvema desetletjema doletelo kot veliko presenečenje spoznanje, da se na tem koncu zemeljske oble, ki je samega sebe vedno in povsod ponosno označeval kot »svobodni svet«, pisci svobodi kar odrekajo in se neprimerno bolj kot pri nas podrejajo pisnim standardom, pa najsi je šlo za uradno pismo, reklamno besedilo, predavanje, članek ali strokovno razpravo. Nič ni bilo prepuščeno invenciji in »ustvarjalni svobodi«, ker bi ti dve kaj lahko zapeljali v motnjo pri razumevanju sporočila, česar si seveda ni želel nihče. Ameriška šola me je postopoma prepričala, da vsaj pri strokovnem pisanju spoštovanje pravil ni nikakršno omejevanje ustvarjalnosti, ampak nujni pogoj za to, da branje poteka nemoteno in da se misel koncentrira okrog sporočila. Tako kot se v celotnem javnem življenju improvizirane oblike

komunikacije postopoma umikajo domišljenim protokolom, tako tudi v strokovnem življenju raste vrednost priročnikom, ki nas učijo abecede strokovnega izražanja, bodisi da gre za nauke o kompoziciji, argumentaciji in stilu bodisi preprosto za navodila pri oblikovanju znanstvenega aparata. Med slednje sodi tudi pričujoče delo. V recenziji sem zapisal, da je zelo podrobno, domišljeno in da meri na uporabnike različnih strokovnih profilov. Tudi njegov avtor se je pri kodificiranju naslonil na ameriške vzorce, natančneje na čikaški priročnik strokovnega stila, vendar mu ni sledil v vseh podrobnostih in je ponekod dal do glasu domači tradiciji citiranja, stavljenja opomb in tipografskih rešitev, akoravno se s kakšno veliko doslednostjo pri tem Slovenci pač ne ponašamo. Avtor se je zavedal težav, ki jih pred strokovnega pisca zgrinjajo raznoliki viri, na katere se sklicuje, in v najbolj kompliciranih primerih pametno naroča piscu, naj v stiski pomisli na splošna navodila in principe ter jim sledi, naj torej upošteva duh pravil, ne pa njihove črke. Kobejev Priročnik za pisce strokovnih besedil je knjiga, ki bo nedvomno v pomoč slovenskim strokovnim piscem. Zglede jemlje z različnih strokovnih področij in je zato na najboljši poti, da postane splošna referenca.

prof. dr. Miran Hladnik

Vsebina

Uvod	1
1 Strokovno pisanje	5
2 Korekten pristop k pisanju	9
3 Prevzemanje	13
3.1 Dobesedno in nedobesedno prevzemanje	13
3.2 Previdnost pri avtorskih pravicah	16
3.3 Skrbnost in natančnost citiranja	17
3.4 Vrste citatov	19
3.5 Vrinjeni citat	19
3.5.1 <i>Citat ene ali več celotnih povedi</i>	19
3.5.2 <i>Citat dela povedi ali besedne zveze</i>	23
3.5.3 <i>Citat dela povedi in zatem celotne povedi</i>	24
3.5.4 <i>Ločila spremnega stavka glede na skladenjski naklon</i>	25
3.5.5 <i>Bibliografski sklic ob citatu</i>	27
3.5.6 <i>Narekovaji v citatu</i>	29
3.5.7 <i>Citat pesmi</i>	30
3.6 Samostojni citat	31
3.7 Izpust iz citata	33
3.7.1 <i>Zaznamovanje izpusta</i>	33
3.7.2 <i>Izpust v enopovednem citatu</i>	35

3.7.3	<i>Izpust v večpovednem citatu</i>	36
3.7.4	<i>Izpust v samostojnem citatu</i>	38
3.7.5	<i>Izpust iz citata pesmi</i>	40
3.7.6	<i>Kdaj izpustov ne zaznamujemo</i>	40
3.8	<i>Vrinek v citat</i>	41
3.8.1	<i>Prilagajanje začetnice povedi</i>	41
3.8.2	<i>Sprememba dela besede</i>	42
3.8.3	<i>Dodajanje besede</i>	42
3.8.4	<i>Vrivanje opombe</i>	43
3.8.5	<i>Vrivanje besedice sic</i>	43
3.8.6	<i>Poudarki</i>	44
3.9	<i>Prevodi citatov</i>	45
4	Dokumentiranje	47
4.1	<i>Sistemi dokumentiranja</i>	47
4.1.1	<i>Bibliografske opombe in bibliografija</i>	48
4.1.2	<i>Sklicne številke in oštevilčeni seznam literature</i>	49
4.1.3	<i>Avtorjevo ime v sklicu in abecedni seznam literature</i>	50
4.2	<i>Bibliografski sklic</i>	52
4.2.1	<i>Avtor in letnica</i>	53
4.2.2	<i>Podatek o mestu prevzemka</i>	56
4.2.3	<i>Večkratni sklic</i>	58
4.2.4	<i>Oblikovanje bibliografskega sklica pri posrednem prevzemanju</i>	59
4.2.5	<i>Vrivanje bibliografskih sklicev v besedilo</i>	60
4.2.6	<i>Krajsanje sklicev</i>	61
4.3	<i>Bibliografski opis dokumenta</i>	63
4.3.1	<i>Dokument kot enota organiziranja znanja</i>	63
4.3.2	<i>Bibliografski opis kot predstavnik dokumenta</i>	65

4.3.3	<i>Razdelitev dokumentov</i>	66
4.4	Sestavine bibliografskega opisa	68
4.4.1	<i>Nosilec odgovornosti</i>	70
4.4.2	<i>Letnica izida</i>	76
4.4.3	<i>Naslov</i>	79
4.4.4	<i>Podatki o izidu</i>	82
4.5	Primeri bibliografskih opisov	87
4.5.1	<i>Monografske publikacije</i>	90
4.5.2	<i>Sestavni deli monografskih publikacij</i>	107
4.5.3	<i>Serijske publikacije</i>	113
4.5.4	<i>Polpublikacije</i>	123
4.5.5	<i>Neknjžni dokumenti</i>	127
4.5.6	<i>Elektronski dokumenti</i>	134
4.5.7	<i>Drugi viri informacij</i>	167
4.6	Križno sklicevanje med bibliografskimi opisi	174
4.7	Seznam uporabljene literature	177
4.7.1	<i>Urejanje seznama</i>	178
4.7.2	<i>Primer seznama literature</i>	182
5	Raba opomb	185
	Pogoste krajšave v strokovnih besedilih	191
	Viri primerov	193
	Seznam konzultiranih del	195